

Reykjavík, 7. október 2026

UMSÖGN RAUÐA KROSSINS Á ÍSLANDI

um tillögu til þingsályktunar
um framkvæmdaáætlun í málefnum innflytjenda fyrir árin 2026 – 2029 (endurflutt)

Rauði krossinn á Íslandi þakkar aftur tækifæri til umsagnar á ofangreindri tillögu. Félagið stendur vörð um mannréttindi og virðingu einstaklinga og vinnur að málefnum flóttafólks í samvinnu við stjórnvöld sem og Flóttamannastofnun Sameinuðu þjóðanna (*UNHCR*). Félagið hefur jafnframt mikla reynslu af sálfélagslegum stuðningi við flóttafólk, aðstoð við bæði umsækjendur um alþjóðlega vernd og fólk með verndarstöðu, vegna fjölskyldusameininga og inngildingar (e. *inclusion*). Rauði krossinn hefur hér til hliðsjónar grundvallarhugsjónir hreyfingarinnar um mannúð, óhlutdrægni og hlutleysi sem og stefnu félagsins til 2030 og stefnu Alþjóðahreyfingar Rauða krossins í málefnum sem tengjast flóttafólki, umsækjendum um vernd og alþjóðlegum fólksflutningum.

Félagið ítrekar eftirfarandi atriði hvað áætlunina varðar og vísar í [fyrrri umsögn félagsins um hana](#) með nánari útlístun á þessum atriðum:

- Sett verði sérstök aðgerð í þessa áætlun um að gengið verði frá langtímastefnu á tímabilinu. Slík stefnumótun hefur þegar verið unnin í félags- og húsnæðismálaráðuneytinu og þyrfti aðeins að uppfæra.
- Tryggt verði ríkara samráð við hópinn sem framkvæmdaráætlunin snýst um.
- Stóraukinni áherslu á íslenskukennslu er fagnað mjög og þarf að bæta verulega í. Munur á framboði á kennslu hér miðað við hin Norðurlöndin er langtum meiri en fólk gerir sér almennt grein fyrir. Fólki sem veitt er vernd hér, og er aðeins lítill hluti allra innflytjenda, þjóðast 80 kennslustundir í íslensku í móttökuverkefni yfirvalda. Á hinum Norðurlöndunum er flóttafólk gert að taka á bilinu 2600 til 3000 kennslustundir í tungumáli landsins. Nýleg OECD skýrsla¹ endurspeglar þetta en þar kemur fram að aðeins 18% innflytjenda hér telja sig hafa góða færni í málinu á móti 60% að meðaltali í öðrum OECD ríkjum. Þetta kemur einnig greinilega fram í nýrri þarfagreiningu félagsins meðal þjónustuþega úr hópi flóttafólks.² Tungumálið og aðgengi að nægri kennslu er mesta hindrunin hvað varðar inngildingu og möguleikana á starfi. Þannig virðist reyndin hér vera sú að verið sé að spara aurinn en kasta krónunni. Varðandi íslenskufærnina er jafnframt lagt til aukið samstarf við félagasamtök. Skjólstæðingar Rauða krossins kvarta undan því að hafa ekki nægilega marga íslenskumælandi til að tala við og æfa tungumálið en það geta félagasamtök boðið upp á.
- Félagið mælir því með ríkulegri tungumála- og samfélagsfræðslu sérstaklega fyrir fólk með flóttabakgrunn og að þátttaka í því prógrammi verði gert að skyldu.

¹ OECD 2024; https://www.oecd.org/en/publications/skills-and-labour-market-integration-of-immigrants-and-their-children-in-iceland_96adc300-en.html

² Rauði krossinn á Íslandi 2026; Þarfagreining meðal flóttafólks; <https://www.raudikrossinn.is/media/pqon3ury/report-on-needs-of-refugees-in-iceland.pdf>

- Læsi og önnur grunnfærni verði könnuð enn betur við komu til landsins.
- Mat á námi, starfsreynsla, áhugi og leiðir til viðbótarnáms o.s.frv. verði kannað með ítarlegri skimunum og skilgreindu móttökuvíðtali við upphaf búsetu. Þetta gæti einnig virkað sem forvarnaraðgerð hvað möguleg fórnarlömb mansals varðar sem verið er að lokka til landsins í ýmsum tilgangi.
- Félagið vill undirstrika að fjárhagslegur ávinningur fái til lengri tíma af auknum stuðningi við fólk sem sameinast fjölskyldumeðlimum með flóttabakgrunn.
- Átak verði gert til að sporna gegn neikvæðri orðræðu í garð innflytjenda og að auka sýnileika framlags þeirra til samfélagsins, m.a. í samvinnu við fjölmiðla.
- Skoðað verði hvort aðgerða er þörf er varðar stafræna inngildingu nýrra íbúa.
- Almennt mætti auka samráð og samstarf við félagasamtök sem vinna með innflytjendum og flóttafólki þar eð þau eru oft í betri aðstöðu til að skapa brýr milli yfirvalda og þjónustu í þeirra boði og einstaklinganna sem um ræðir.
- Síðast en ekki síst er lagt til að aftur verði boðið upp á endurgjaldslausu lágmarks lögfræðiþjónustu fyrir viðkvæmasta hópinn.

Rauði krossinn lýsir sig fúsan til samstarfs við mótun áætlunarinnar, ekki síst þar sem félagið kemur að verkefnum fyrir flóttafólk og telur æskilegt að viðhaft verði gott samráð við hlutaðeigandi félagasamtök. Fulltrúar Rauða krossins eru tilbúnir til frekari viðræðna um tillöguna og gera grein fyrir sjónarmiðum félagsins.

F.h. Rauða krossins á Íslandi,

Ingibjörg Elín Halldórsdóttir,
framkvæmdastjóri